

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Цанко Илиев Стефанов;*
Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“;
Професионално направление 3.8. Икономика (Маркетинг).

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (предприемачество)“ в УНСС*

Автор на дисертационния труд: *Васил Ламбрев Лукарев*
Тема на дисертационния труд: *„Внедряване на предприемачески IoT бизнес модел в България“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 646/04.03.2026 г. на Заместник-ректор по научноизследователската дейност на УНСС

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Васил Лукарев се е обучавал по докторска програма към катедра „Предприемачество“, Бизнес факултет на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (предприемачество)“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1350/02.05.2025 г. Обучението е осъществено в *свободна* форма през периода 18.03.2025 г. - 16.02.2026 г.

Със Заповед № 637/04.03.2026 г. Васил Лукарев е отчислен от докторантура с право на защита. Налице е положително решение на обучаващата катедра относно готовността за защита на дисертацията пред научно жури.

Преди своето зачисляване в докторантура, дисертантът е придобил бакалавърска и магистърска степен по комуникационно инженерство и технологии в Технически университет – София.

В професионален план Васил Лукарев впечатлява с доставянето на услуги и решения за някои от водещите компании в световен мащаб.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд се състои от 193 страници. В структурен план при разработването е възприет подход за изложение в четири глави. Уводът и заключението са с адекватен обем. В края на дисертацията са представени използваните литературни източници и са добавени приложения. Темата на изследването е много актуална, а предметът и обектът му са ясно формулирани. Постигането на целта на дисертационния труд е обвързано с изпълнението на 7 изследователски задачи. Основната теза в дисертацията кореспондира с 3 хипотези на изследването. Отделно методологията на изследването се крепи на 5 стълба, които изграждат смесен методически подход. Използваната литература създава добра основа на научното изследване.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд стъпва на самостоятелно емпирично изследване на автора, което включва сериозно анкетно проучване, дълбочинни интервюта с експерти и сценарен финансов анализ. Използваната методология несъмнено допринася за постигане на завидни научни и научно-приложни резултати. Впечатление прави извеждането на важни изводи в края на глави от изложението на дисертацията. Заключението събира теоретичните, методологичните и емпиричните линии на труда. В много голяма степен може да се твърди, че поставената изследователска цел и задачи са изпълнени.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научните приноси на дисертанта Васил Лукарев могат да се разглеждат в два аспекта: теоретично-методологичен и практически.

Посредством дисертационното изследване е постигнато теоретично доразвиване на концепцията за IoT инфраструктурна консолидация.

В научния труд е извършено систематизиране на детерминантите на технологичното приемане, идентифицирани и класифицирани са специфичните фактори, които въздействат върху скоростта на дигитална трансформация в публичната сфера.

Като теоретично-методологичен научен принос следва да се отчете и предложението иновативен подход, осигуряващ многомерна валидация на предприемачески IoT проекти.

Принос с практическа насоченост представлява разработването на устойчив предприемачески модел платформа от умни стълбове като „услуга“.

Създадена е концепция за централизирана платформа със стандартизирани интерфейси, която позволява оперативна съвместимост и мащабируемост на услугите.

Научно-приложен принос е и изграждането на детайлен финансов модел с 10-годишен хоризонт, доказващ икономическа жизнеспособност при консервативни сценарии.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представените 4 (четири) публикации (3 самостоятелни и 1 в съавторство с научния ръководител) засягат актуална и интересна тематика, свързана с дисертационния труд. Те отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът съдържа 30 страници, разработен е коректно съгласно изискванията и представя основните структурни елементи на дисертацията, включително научни и научно-приложни приноси. В него са посочени публикациите, свързани с разработения дисертационен труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Препоръчвам на дисертанта да продължи изследователските си търсения, а резултатите да публикува в реферирани научни издания с висок импакт фактор. Дисертационният труд може успешно да се доразвие в монография.

8. Заключение

Резултатите от изследователската и публикационната дейност на Васил Лукарев покриват изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Категорично изразявам положително отношение към научноизследователската работа на дисертанта и ще гласувам „За“ присъждането на образователна и научна степен „доктор“ на Васил Ламбрев Лукарев в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (предприемачество)“.

06.04.2026 г. / гр. София

Подпис:

OPINION

By: *Prof. Dr. Tsanko Iliev Stefanov;*
St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo;
Professional field 3.8. Economics (Marketing).

Regarding: dissertation for awarding the educational and scientific degree "**Doctor**" in the scientific subject "*Economics and Management (Entrepreneurship)*" at the University of National and World Economy

Author of the dissertation: *Vasil Lambrev Lukarev*
Topic of the dissertation: *"Implementation of an entrepreneurial IoT business model in Bulgaria"*

Basis for presenting the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation in accordance with Order No. 646/04.03.2026 of the Vice-Rector for Scientific Research of the University of National and World Economy

1. Information about the doctoral candidate

The doctoral candidate Vasil Lukarev studied in the doctoral program at the *Department of Entrepreneurship, Faculty of Business* of the University of National and World Economy in the scientific subject "*Economics and Management (Entrepreneurship)*" in accordance with Order of the Rector of the University of National and World Economy No. 1350/02.05.2025. The training was carried out in free form during the period 18.03.2025 - 16.02.2026.

By Order No. 637/04.03.2026, Vasil Lukarev was deregistered from the doctoral programme with the right to defend the dissertation. There is a positive decision of the teaching department regarding the readiness to defend the dissertation before a scientific jury.

Before enrolling in doctoral studies, the doctoral candidate acquired a bachelor's and master's degree in communication engineering and technologies at the Technical University of Sofia.

Professionally, Vasil Lukarev impresses with the provision of services and solutions for some of the leading companies worldwide.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The presented dissertation work consists of 193 pages. In terms of structure, a four-chapter approach was adopted in the development. The introduction and the conclusion are of adequate volume. At the end of the dissertation, the used literary sources are presented and appendices are added. The topic of the study is very relevant, and its subject and object are clearly formulated. Achieving the goal of the dissertation requires the completion of seven research tasks. The main thesis in the dissertation corresponds to 3 hypotheses of the study. Separately, the methodology of the study is based on 5 pillars which build a mixed methodological approach. The literature used creates a good foundation for the scientific research.

3. Evaluation of the obtained scientific and practical results

The dissertation work is based on an independent empirical study of the author which includes a serious questionnaire survey, in-depth interviews with experts and scenario-based financial analysis. The methodology used undoubtedly contributes to achieving enviable scientific and practical results. The formulation of important conclusions at the end of the chapters is impressive. The conclusion collects the theoretical, methodological and empirical lines of the work. To a very large extent, it can be said that the established research goal and tasks have been met.

4. Assessment of scientific and practical contributions

The scientific contributions of the doctoral candidate Vasil Lukarev can be considered in two aspects: theoretical-methodological and practical.

Through the dissertation research, a theoretical development of the concept of IoT infrastructure consolidation has been achieved.

In the scientific work, the determinants of technology adoption have been systematized, and the specific factors that affect the speed of digital transformation in the public sphere have been identified and classified.

As a theoretical-methodological scientific contribution, the proposed innovative approach, providing multidimensional validation of entrepreneurial IoT projects, should also be taken into account.

A contribution with a practical focus is the development of a sustainable entrepreneurial model of a platform of smart pillars as a "service".

A concept for a centralized platform with standardized interfaces has

been created which allows for operational interoperability and scalability of services.

A scientific-applied contribution is also the construction of a detailed financial model with a 10-year horizon, proving economic viability under conservative scenarios.

5. Evaluation of the dissertation publications

The submitted 4 (four) publications (3 independent and 1 co-authored with the scientific supervisor) address a current and interesting topic related to the dissertation work. They meet the requirements for acquiring the educational and scientific degree "doctor".

6. Evaluation of the abstract

The abstract contains 30 pages, has been prepared correctly in accordance with the requirements and presents the main structural elements of the dissertation, including scientific and practical contributions. It lists the publications related to the developed dissertation work.

7. Critical notes, recommendations and questions

I recommend that the doctoral candidate continue his research and publish the results in refereed scientific publications with a high impact factor. The dissertation work can be successfully developed into a monograph.

8. Conclusion

The results of Vasil Lukarev's research and publication activities meet the requirements of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the minimum national requirements for the acquisition of an educational and scientific degree "doctor".

I categorically express a positive attitude towards the scientific research work of the doctoral candidate and will vote "For" the award of an educational and scientific degree "doctor" to Vasil Lambrev Lukarev in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.8. Economics, scientific subject "Economics and Management (Entrepreneurship)".

06.04.2026 / Sofia

Signature: